

Cel prowadzonych badań / hipoteza badawcza

Celem projektu jest stworzenie metody oceny możliwości zachowania krajobrazu wsi związanej z osadnikami olęderskimi na terenach zagrożonych powodzią. Planowane badania mają charakter metodyczny i prowadzą do opracowania metody, która da jednoznaczną odpowiedź czy tereny wiejskie posiadające cechy krajobrazu olęderskiego mogą dalej funkcjonować i rozwijać się pomimo występowania zjawisk powodziowych. Przeprowadzona zostanie ocena możliwości zachowania wsi olęderskich położonych w dolinie Warty na całym odcinku przepływającym przez Puszcę Pyzdrowską z użyciem wypracowanej metodyki.

Zakłada się, że zachowanie krajobrazu osadniczego wsi olęderskich na terenach zagrożonych powodzią wymaga uwzględnienia struktury funkcjonalno-przestrzennej wsi, kwestii krajobrazowych i estetycznych oraz warunków hydraulicznych związanych z powodzią. Możliwość zachowania tego krajobrazu może być określona z wykorzystaniem odpowiedniego hierarchicznego wielokryterialnego systemu oceny.

Zastosowana metoda badawcza / metodyka

Badania zostaną przeprowadzone na przykładzie osadnictwa olęderskiego zlokalizowanego w Puszczy Pyzdrowskiej (obszar w Wielkopolsce pomiędzy Pyzdrami – Kaliszem – Koninem). Badania obejmują wsie, które w latach od 1746 do 1864 otrzymały podczas ich zakładania akt lokacyjny na prawie olęderskim. Część badań, związana z ryzykiem i zagrożeniem powodziowym, będzie przeprowadzona w dolinie Warty na odcinku Zagórów – Pyzdry.

Koncepcja badań zakłada podział prac na pięć następujących po sobie etapów: prace wstępne, inwentaryzacja wsi olęderskich na obszarze Puszczy Pyzdrowskiej, charakterystyka struktur przestrzennych występujących we wsiach wsi olęderskich, rozpoznanie zagrożenia powodziowego na odcinku Zagórów – Pyzdry, badania metodologiczne systemu oceny.

Badania na modelu będą wykorzystywać metody analizy wielokryterialnej. Pozwalają one na wyszczególnienie najistotniejszych kryteriów tej oceny, którymi powinien kierować się decydent – władze lokalne. W zależności od podejścia planistycznego decydenta (decyzja wynikająca ze stanu obecnego – znalezienie optymalnego rozwiązania lub z przyjętej odgórnie strategii planistycznej – sprawdzenie która koncepcja zagospodarowania jest optymalna) wypracowana metoda pozwoli na określenie czy miejscowości podlegające ocenie mogą zostać zachowane i dalej funkcjonować jako obszar wiejski czy zgodnie z wytycznymi przeciwpowodziowymi zabudowa z tych obszarów powinna być wycofywana.

Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki

Badania będące przedmiotem projektu mają doprowadzić do wypracowania metodologii oceny możliwości zachowania wsi na terenach zagrożonych powodzią.

Projekt poszerzy dostępną metodologię badawczą w zakresie gospodarki przestrzennej.

Wyniki badań znacząco pogłębią stan wiedzy z zakresu osadnictwa olęderskiego – charakterystycznych cech zabudowy, układów przestrzennych i struktury zagospodarowania na obszarze Puszczy Pyzdrowskiej, a także odporności takich układów na przepływ wód wielkich. Wypracowany system oceny umożliwi racjonalną ocenę zagospodarowania przestrzennego obszarów cennych kulturowo na terenach zagrożonych powodzią.